

KÖZÉRDÉK

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI NEMZETI MUNKAPÁRT HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik hetenként kétszer: esütörökön és vasárnap.

Előfizetés: egész évre - 12 korona.
fél évre - 6 " "
negyed évre - 3 " "

Egyes szám ára 12 fillér.

Felelős szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ.

Kiadóhivatal: FÖLDES-EDE könyvkereskedése Nagyenyed.

Hirdetés ára: □ centiméterenként 6 fillér. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.

Nyitlér sora 40 fillér.

Meddő küzdelem.

Régi igazság, hogy az a politikai harc, mely csak rombolni akar, mert építeni nem tud; mely a mások munkáját kiesinyli és megakasztja, de a maga által helyesnek vélt munkát elvégezni nem tudja, sőt tudatában van annak, hogy az el sem is végezhető; az ilyen harc okatlan és jogosulatlan, mert cél nélkül való, s az ország érdekében ütközik, mert megakasztja a közéletet terhelő s megoldásra váró problémáknak megoldás útján való kiküszöbölését. Az ilyen harc nem előmozdítója, hanem akadály mindennemű haladásnak és munkának.

Az ellenzéki pártok csak abban értenek egyet, hogy opponálnak. De a produktív munkában elágazók a véleményeik. A Kossuth-párt katonai vívmányokat követel a határozati javaslatában, de azt már elhallgatja, hogy hát tulajdonképpen mily keretben domborodjék ki az a nemzeti kívánat. A paktumban úgy domborított ki, hogy nemzeti vívmány nélkül vállalt kötelezettséget a létszámemelésre!... A választói jogról még szóval sem emlékezik meg a mostani határozati javaslatában és hallgatott arról maga a benyújtó Apponyi is a tartott nagy beszédeben. Tehát már ez is dukumentálja a Justh-párttal való egyet nem értést. De a nemzeti követelések hangoztatásában sem ment túl a szóvirágokon kívül Apponyi és nem a társai sem.

A Justh párt határozati, illetve benyújtott javaslata meg már a nemzeti kívánatokról hallgat. De annál élénkebb a választói reform követelésében. Ezt kívánja előbb megoldani, majd az új parlamentre hagyva a véderő-reformot. De itt is fatum az a famozus paktum!... Ebben a paktumban az utolsó helyre volt téve a választó-reform megoldása, a mit akkor maga Justh-Batthyány-Holló is elfogadtak. Mért volna most ennek a választói reformnak a megoldása sürgősebb mint akkor!

A néppárt taktikája a zavarosban való halászás. Ezért tolja titokban az obstrukció szekerét. Egy fekete sereg, a mely a közélet megmetelyezésére vál-

lalkozott, szívesen segítkezik a rombolásban.

Egymást megértő programjuk tehát, az ellenzéki pártoknak nincsen. Mit tudnának ily körülmények közt tenni, ha megint kezükbe kerülne az ország vezetése!... Folytatódna a zavaros állapot, mint ahogyan azt végezték a bukásukkor. Már ennek a lehetősége kizárja az uralomra juthatásukat. Mert a valódi cél csak ez előttük, minden egygyéforradás lehetősége nélkül. Buktatni akarnak, bizakodva az eredményben, de arra nem gondolnak, hogy közös program nélkül, kormányozni nem lehet. Ezen közös kapocs hiánya volt a koalíció megölője. Hiszi-e most már a volt koalíció, hogy harcának sikere lehessen, mikor nem látja az ország a célt, melyre tör, az eredményt, melyet hozni fog?... Mert az még nem elfogadható cél, hogy bukják a kormány s akkor jönnek ők. Az ország ebből nem kér s ők maguk sem hisznek a volt koalíció együttes munkálkodhatóságában.

Egyszerű rombolás a hadjaratuk. Reménykednek a munkapárt esetleges megoszlásában, s így valami új pártalakulás kialakultában, a melyben nekik is szerep jutna. Hanem hat az ily eredményben csalatkozni fognak. A véderő-reformnak tető alá kell kerülnie. Ez az ország érdeke. Az európai konstelláció ma olyan, hogy csak a folytonos fegyverkezés tudja megmenteni és biztosítani a békét. Ugy ahogy a nagyhatalmak ma fősorakoznak, körülbelül megvan az egyensúly, ugyanannyi szurony jobbról, mint amennyi balról, minden ország étvágját és terjeszkedő kedvét korlatozza az, hogy a maga bőret félti, mert az erkők ilyen pontos kibalanszírozása mellett, nyaktörő vállalkozás minden agresszív szándéku kezdeményezés. Am csak egynehány ezer szuronnal kevesebb az egyik oldalon, s már felbillen az egyensúly. Aki ma Európában az állig fegyverzett országok között gyenge merészel lenni, az egyszerre egyedül marad, mert a barátok is csak a szuronyaiért szerelik es azt egyszerre izekre tépik a szomszédok. Ilyen körülmények között közvetlen háborús veszedelem nélkül is éreznünk kell a szükségét annak, hogy megfelelő nyíron tartsuk meg a

hadseregünket, s ezzel — még a jó békeség tartama alatt is ez az egyetlen eszköz — nyomatékossá tegyük a diplomáciánkat szavát ott, ahol különben rólunk, nélkülünk döntenének.

Az ország közvéleményének a zöme ezt tudja, és így támogatja a Héderváry misszióját. Majd eljöhét az idő, a mikor a Kossuth-Justh-párt is tehet hódítás az országban, van elég tér a belreformok terén az elvi harcokra, és e folytan közvéleményre tenni szert; tehát ily uton esetleg még kormányra is juthatnak, a mi a parlamenti valóságának felel meg. De a jelenben folyó harcok, higyjek el, hogy meddő kísérletezés, meddő küzdelem.

Ellenzéki ellenőrzésre szükség van!... Ezt senki kétségbe nem vonja. Tegyük is meg hatásosan ezt. De azon a vonalon túl ne menjenek, mert kizárólag csakis önmagukat járá-jak le. A volt paktummal ellentétbe nem helyezkedhetnek, met jelen harcukat komolyan senki nem veszi. De a mely a perczben egy párt lélepett a komoly küzdelem teréről, az maga állítja sírfáját fel a végleges elhantolására. Van meg idő a magukba szállásra, hatalomra ez uton úgy sem fognak jutni. (Ü. L.)

POLITIKAI HIREK.

Hat het óta szegycsületes semmitteveste van kárhóztatva az országhaza. A komoly tárgyalások helyett rakoncátlan obstrukciót visznek vegbe meggondolatlan elemek. Mintha bizony ebből tartana fenn magát egy ország. Ülvös törvényhozasi munkát nem fejthet ki a többség a kisebbseg erőszakos magatartása miatt.

Most pedig napunkint zárt üléseket tartanak es a sajtószabadság védőivé avatják magukat. Pedig mikor mint koalíciók voltak, egész másként cselekedtek.

A miniszterelnök egy lap tudósítója előtt úgy nyilatkozott, hogy tökéletesen mindegy, hogy az obstrukció milyen eszközökkel dolgozik. De remél, hogy szeptember közepéig vége lesz az obstrukciós játéknak. Szeptember közepe táján olyan szituáció fog beállni, a melyben szükséges lesz a parlamenti helyzetnek megváltoztatása. Sem én, sem a munkapárt nem szándékozik taktikáján változtatni. A helyzet megváltozását én abban remelem, hogy az ellenzék végre maga betolja taktikája helytelenségét es így beáll a kedvező alkotmányos fordulat, mely a véderőjavaslatok elfogadását biztosítja.

HIREK.

— **Személyi hír.** Berczky Miksa nagyenyedi pénzügyigazgató több heti szabadságáról visszatért s hivatalának vezetését átvette.

— **Kinevezés.** A belügyminiszter a nagyenyedi anyakönyvi kerületben Tóbiás Jenő nagyenyedi gazdasági tanácsost, anyakönyvvezető-helyettesét saját kérelmére helyettesítési tisztsége alól felmentette, Názán József városi főjegyzőt anyakönyvvezetővé és Székely Albert városi számvevőt anyakönyvvezető-helyettesévé kinevezte.

— **Házasság.** Ágai László, kollégiumi rendes tanár folyó hó 22-én kötött házasságot Bartha Ilonkával, Bartha Zsigmond nyugalmazott kollégiumi tanár leányával.

— **Az Emke jubileuma.** A szeptember 8-iki Emke-jubileumra 300-ra megy már eddig is az ország minden részéből jelentkezők száma. Már bejelentette képviselőjét a Főrendiház és a Petőfi-társaság is. A király képviselőjének, József kir. hercegnek külön trónszerű emelvényt készítenek a Nyári Szinkör színpadán és külön, hatalmas padsort tartanak főn a színpadon a sajtó képviselői számára.

— **Évnyitó-ünnep a Bethlen-kollégiumban.** A kollégiumban az 1911-12. iskolai évet folyó évi szeptember 6-án d. e. 10 órakor nyitják meg. Ez alkalommal két új rendes tanár: Z. Knöpfler Gyula és Ágai László székfoglaló értekezést olvasnak fel.

— **Színészek.** Szeptember hó 2-án kezd meg előadásait társulatával Tompa Kálmán, a kolozsvári nemzeti színháznak volt neves tagja. Mint igazi és hivatásos művészembertől csak jót remélhetünk, sőt bizonyosra vehető, hogy a vezetése alatt álló társulatban legkevesebb sem fog csatlakozni Nagyenyed város publikuma. Mint az előzetes hirdeté-

sek jelzik, a társulat nagy és válogatott személyzetrel és kitűnő jól szervezett zenekarral rendelkezik.

— **Ismeretterjesztő előadásokat** rendez, mint a múlt években, az idén is a kollégium tanárkara két ciklusban. Az első ciklus november és december hónapokban lesz. A programot később közöljük.

— **Uj kutak a Kossuth-utcán.** A városi tanács az egészségügy követelményeit tartva szem előtt, a Kossuth-utcán volt két nyitott kereké kutat lebontatta és beholtatva szivattyús kutakká alakíttatta át.

— **Az Astra jubileuma.** Holnap tartja a románok köznevelődési egyesülete, az Astra, fennállásának 50 éves jubileumát. Erre az alkalomra sokan gyűlnek össze a hazai és külföldi románság köréből Balászfalván. Az egyesület célját így szabják meg az alapszabályok: „a román nép művelődésének előmozdítása, különösen tanulmányok és buvárlások kezdése; irodalmi, tudományos és művészeti tárgyú közlemények kiadása; népkönyvtárak, múzeumok és más gyűjtemények; tudományos, művészeti és iparágakban való pálya- és ösztöndíjak adományozása; kiállítások, nyilvános előadások és felolvasások rendezése, iskolák és internátusok létesítése vagy a létezők segítése; tudományos szakosztályok és ezekben szakelőadások szervezése, végre mindazon törvényes vállalkozások által, melyek a hazai románok irodalmi és szellemi valamint közgazdasági tekintetben való művelődését előmozdítják.” Látjuk, hogy az egyesület a vallási és politikai kérdéseket kizárja köréből. Az Astra gyűléseinek politikai jelentőséget ad mégis azon körülmény, hogy köztudomás szerint az ország legkülönbözőbb vidékeiről és külföldről érkező vendégek ezen alkalmat szokták felhasználni nemzetiségi törekvéseik provokálására. A míg nyilvános üléseken csak kulturáról esik szó; a magános összejöveteleken nemzetiségi agitációkat szoktak szervezni. Ezért fontos dolog, hogy — amint a Bp. Hírlap f. é.

aug. 24 számában fejtegeti — az ezen gyűlésen megjeleni szokott jóhiszemű és lelkes tömeget nem kell engedni az agitátorok kezeibe. Nagyon helyesen járnak el a magyar közelet férfiai, ha minél nagyobb számban vesznek részt az ilyen gyűléseken. Hadd lássa a román nagy közönség, hogy itt kulturáját nem bántja senki; ellenkezőleg kultúrúnnepét a magyarság részvételével ülheti meg. A népbolondítók eszelték ki azt a hazugságot, hogy románok csak szuronyoktól fenyegetve, a halál elszántásával találkozhatnak a kultur-ünnepen. Ezen gyűlés alkalmával egy román aviatikus, Vlaicu gépészmérnök f. hó 29-én délután 5 és 7 órák közt Balászfalván saját rendszerű monoplanján fel fog szállani.

— **A tövisi vasuti állomás** emeletes felvételi épületének a teljes kiépítését nem sokára befejezik. A szükséges épületek végzésére már nyilvános versenyt hirdetett a kolozsvári üzletvezetőség.

— **A Protestáns Nőegylet mulatósága.** A Nőegylet rendezősége a következő sorok közlésére kérte fel lapunkat: A Protestáns Nőegylet szeptember 3-án tartandó délutáni ünnepélyén az arra felkért hölgyek és leányok olcsó árban uzsonnát fognak árusítani. Felszolgálnak: sonkás zsemlet, különböző tortákat, tésztákat, tejes kávét, kalácsot, szőlőt, másféle, gyümölcsöket, bort, poharas sört, fagyaltot stb. Hogy az olcsó árak mellett is jövedelem legyen, a szükséges étel, gyümölcsféléket és bort a nőegylet választmányi tagjai adják össze, a főzöttük körözendő ivre előre feljegyezve. Ivet csak a választmányi tagjaihoz küld a rendezőség, nem akarván másokat ivvel keresni meg, nehogy terhesnek tartásuk magukra nevezze. Ha azonban a nőegyletnek választmányon kívüli tagjai, vagy az áldozatra kész nagy közönség köréből (nem nőegyleti tagok) bárki is szíves volna valamit adományozni: azt halásan megköszöni és szept. 3-án d. e. 10—1 óra között kéri a sétatéri bálterembe felküldeni a Rendezőség.

Varsó.

(3)

(Utirajz.)

Írja: Molnár Gyula.

Bár a múlt számban említettem Moszkva felé való utunkat, mielőtt ennek leírásába fognék, meg kell még állanom Varsóban, miután tudomásomra jutott ugyanis, hogy a Moszkva felé haladó gyorsvonatunk késést szenved s mi nem az első, de a második rész gyorsvonattal fogjuk utunkat Moszkva felé folytatni a varsói Kowelski pályaudvarról.

Tekintettel pedig arra, hogy a múlt heti számban elfelejtettem megírni, hogy Varsóban a vasuti órák a bécsi pályaudvari, tehát a budapesti idő szerint igazodnak az egyik pályaudvaron (wieni p. udvar), a másik pályaudvaron pedig, honnan indulandók voltunk, már moszkvai idő szerint számítnak, tehát háromnegyed órával előbb, természetesen ez lehetett oka annak, hogy multheti tárczám végén már elírtam Moszkva felé haladtam leírásomban, holott még mindig Varsóban vagyunk.

És ezer szerencse, hogy így történt, mert azon idő alatt, míg mi a Kowelski pályaudvaron idóztunk s míg többi honfitársaim a fából alacsonyán épített, de tágas vasuti indóháznak szomszédos részére rendezett helyiségeiben figyelik az indulásra hívó szót, már t. i. a kirándulás ve-

zetősége részéről, addig én is helyrehozhatom hibámat s pár sorban megemlékezhetem Varsó egyik érdekes részéről: a ghettó városrészéről. A varsói ghettó is a legnagyobb zsidónegyed lakóhelye.

Bár a zsidók Varsóban a főter és a városi főbb utcákról ki vannak szorítva, koránsem kell hinni, hogy túlságos zsidóüldözés oka annak, hogy őket a város egyik külvárosába telepítették le, de meg van ennek azért a politikai tendenciája és pedig az, hogy ők egy helyen vannak a városban elosztva, a hol életmódjukat, kereskedelmi tevékenységüket élénkebb figyelemmel kísérheti az orosz hatóság és számukat évről-évre növekedő értelemben nyilván tarthatja az orosz rendőrség.

Egy élénk, üzleti forgalmas élet színhelye a ghettó. Kereskedés-kereskedés mellett, bolt hátán bolt, a hol a bazárok sem hiányoznak, egyes helyeken az árak ki vannak hordva az utcára és mellette ott áll az ezerszemű lengyel-zsidó minden perczben készen, hogy jó üzletet kössön és növelje már amugy is félretett garasait. — Mellette ott sűrű-fűrű a fekete-haju napbarnította arcú felesége, ki üzleti ügyekben méltó segítőtársa az urának. Mig a ház feltett hebron rózsája, a fiatal és szép zsidóleány talán heber dalokat dudolva, álmódóva tekint ki virágos ablakán földszinti vagy emeletes lakosztályából a júniusi verőfényben fürdő zsidobongó utcára, hol

éles sipszó, apró trombita harsogás mellett foly az árusítás. Talán álmódó lelke nem is veszi észre a mindennapi élet lüktető emez életnyilvánulását és máson mereng el szép fekete szemé, mely csak olykor-olykor rezzen meg, ha kardcsörrenés hallatszik a rozsz kövezeten és egy hatalmas megtermett orosz vagy lengyel hadi surran el ablaka alatt, bizalmas pillantást lövelve a rózsásan elpiruló zsidó hajadonnal. Mit tudom én? ki az ottani életet csak futólag tanulmányoztam, de fiatalabb kollégáimtól hallottam, hogy a ghettó negyed a város legérdekesebb része közé tartozik. Nagyon sok a szép zsidóleány és mind felciczomázva vannak a legutolsó bécsi divat szerint, míg a férfiak fekete vagy barna posztó ruhában, hosszú kabáttal járnak, fejükön az elől szemvédő schirmes sapkával.

Mig a belsővárosban, az élénkebb forgalmu utcákon csak elvétve jelennek meg a sapkás zsidók, addig a ghettó népes utain hemzsegnek; a városi közönség, mely élni akar, a vásárlásait itt teszi meg és azért oly forgalmas itt az utcák tömege, mert a vásárló közönség itt növeli a kereskedelem nagy méretű forgalmát. Villamos kocsik keresztezik itt egymást, míg az orosz-lengyel izwocsik, egyes fogatok egész raja száguld itt végig az utcákon a belvárosba és kifelé hozva a vásárló közönséget.

Itt már a zsidó jargon szavai keverednek

— **A tövisi ref. egyház** presbitériuma 1911 augusztus 5-én sikerült táncmulatságot rendezett a saját pénztára javára. Az összes bevétel 176 korona 10 fillér, kiadás 84 korona 98 fillér volt. Tiszta jövedelem 91 korona 12 fillér.

— **Eltűnt órált.** Székesszabadja községéből Puru József megtebolyodott egyen mintegy három héttel ezelőtt eltűnt és azóta ismeretlen helyen kóborol. A 37 éves, középtermetű szőke Puru most körözik.

— **Betörő diákok.** Annak idején közeltük, hogy a múlt év június havában Balázsfalván egy éjszaka Wachsmann Izsák fűszerkereskedő üzletébe betörték. Az éjjeli őrszerevé a betörést fellarmázta a környék lakóit s a tettesekre rajta ütöttek. A betörők éppen a pénztár tartalmán osztozkodtak. A betörőkben Borbáth Vazul és Marosán Gyulára a balázsfalvi gimnázium nyolczadik osztályu tanulóira és Szilveszter Anna foglalkozás nélküli cseléd lányra ismertek. A törvényszék fiatalágukat és egyéb enyhítő körülményeket tekintetbe véve, a diákokat lopás vétségében mondta ki bűnösnek s negy-negy havi fogház büntetést szabott ki rájuk. Szilveszter Annát betöréses lopás büntetéseben mondták ki bűnösnek s hat havi börtönrre ítélték. A kolozsvári kir. ítélőtábla a gyulafehérvári törvényszék ítéletét súlyosnak találta s Borbáth Vazul és Marosán Gyula büntetését két hónap és tizenegy napra leszállította. Szilveszter Anna büntetését a törvényszék helyben hagyta.

— **Hulla a Marosban.** Lapunk múlt számában közöltük Dancs Izidor 15 éves alsóorbói cseléd vízbe fullását. Hirt adtuk arról is, hogy Gyulafehérvár és Dombár között harmadnap a Maros-partra vetett egy 14—15 éves fiu hullat. A fehérvári rendőrség nyomozást indított nem-e büntény történt, de a partra vetett hulla Dancs volt ki fürdés közben fuit a Marosba.

— **Aluminium a Jád völgyében.** Bihar megye Jád völgyében mintegy 80 négy-

össze az orosz vagy lengyel beszéddel. A nagy zsinagóga büszkén tartja homlokán Mózes örökéletű tiz parancsolatát. Társaságunk egy pár gazdag lipótvárosi tagja szinte restelkedve nézi meg vallásos hitsorsosait. Mi keresztények azonban érdeklődéssel figyeltük meg a ghetó utcáin lüktető elevenseget, a tollat áruló zsidó alakját, amint súlyos terhe alatt (vállán a tollas-zsákkal) görnyedve halad utján, hogy ezzel is megkeresse mindennapi kenyerét. A boltokon mindenütt orosz vagy lengyel felírás és így alig lehet kivilábilizálni, hogy valóságban mit árulnak a boltban. A tótul beszélő felvidéki utitársaink azonban hamar kiolvassák a trafikot és ezzel megindul az orosz dohány után a kereslet, bár azok, akik a szivarozás élvezetének hódolnak, erősen szidják az orosz dohány rossz volta mellett annak drágaságát és feltett gonddal simogatják meg a zsebükben rejtőző és az orosz finánci es szemét kikerülte magyar szivart és cigarettákat, melyeket már itt Varsóban áldottak és dícsértek. Csak valahogy ő kegyelmessége Lukács László szeretett képviselőnk, a pénzügyminiszter ur meg ne lássa ezen irásomat, mert megkönnyebbül lelke a miatt, hogy a szivar és dohány árát felemelte.

Belőlem pedig nem az érdek beszél, mert ime, ha kell, a Közérdek is igazolni fogja, hogy engemet a dohány árának eme-

zetkilóméternyi területen hazánkban oly nagy rejtett kincs van, amely ily nagy mennyiségben Európában sehol sem található. Kimeríthetetlen mennyiségű aluminium érczet, bankfőt rejtnek a sziklák magukban, melyet ez ideig nem műveltek. Most e területhez a kissármási földgáz főhasználásával, melyet szubvenzióképen ingyen, vagy rendkívül olcsón fognak az államtól kapni, kitermelik az érczet, iparilag feldolgozzák s világra szóló hatalmas ipart létesítenek hazánkban.

* **A kisokat ül, rosszul emészt.** A nápolyi orvosi-klinika tudományos jelentései felemlitik, hogy egy kis adag természetes **Ferencz József**-keserűviznek naponkinti éhgyomorral való használata nemcsak megjavítja a gyomor működést, hanem a belek rönghőségét is sok esetben annyira méréskli, hogy más orvosszerek használata feleslegessé válik. A gyógyszerárakban és fűszerkereskedésekben határozottan valódi „Ferencz József“ keserűvizet kell kérni.

— **Dörmögő kirándul.** Legjobb rajzoló művészeink vetekednek egymással Sebők Zsigmond pompás alakjának, Dörmögő Dömötörnek, a világhíró maozkónak meg-rajzolásában. A magyar gyermekek e legkedvesebb alakjáról most a Jó Pajtás legújabb augusztus 27-iki számába kitérő művésztünk, Faragó Géza rajzolt pompás mulatságos képet. E számnak tartalma különben is renki kívül gazdag. Lampérth Géza és Benedek Elek írtak bele verseket, Sebők Zsigmond, Szivós Béla, Schöpflin Aladár elbeszéléseket, ugyanezek Sebők Zsigmond folytatja Dörmögő Dömötör tátrai utazását, folytatódik Zsoldos László érdekes regénye is. A rejtvények és szerkesztői izenetek egészítik ki e szám gazdag és változatos tartalmát. A Jó Pajtást a Franklin Társulat adja ki; előfizetési ára: negyedévre 2 K 50 f., félévre 5 korona, egész évre 10 korona. Egyes szám ára 20 fillér. Előfizetéseket elfogad kívánatra mutatványszámokat küld a „Jó Pajtás“ kiadóhivatala Budapest, IV., Egyetem-utca 4 szám.

* **A poloskák** alapos kiirtását a petéivel együtt csakis Löcherer-féle Cimexin poloska-irtóval eszközölhetjük, mert a Cimexin-nel érintkező poloskák nyomban elpusztulnak: petéik pedig a Cimexin hatása folytán kiszá-

lása nem érint, mert nem dohányzó szakaszban szoktam utazni.

Apropos! most jut eszembe, hogy tulajdonképpen utirajzot szándékozom írni és ime ahelyett a nyájas olvasót szomorú dolgokkal untatom. De hogy a tárgyra térjek, most már igazán én is a Kowelski pályaudvari indóház azon részébe térek, hol jó orosz csáját lehet kapni elég olcsón, 15 kopekért, mi pénzünk szerint 25 fillérnek felel meg, míg többi honfitársaim a sört indogálják, mi itt szokatlanul drága, alig van két decziliter a sör, mégis 50 kopek, fél rubel az ára, vagyis honi pénzünk értékében kifejezve 62 krajczár.

Majd a pályaudvar előtti elzárt területen helyet foglalva nézzük a be- és kirobogó vonatokat, várva különvonatunkat, addig csendesen szemlélve az élénk tárló kaleidoszkopszerű tarka életet. Itt egy orosz-lengyel katona sugár termete mellett megörbédve tűnik fel a zsidók apró alakja, a csinos zsidónők igazán bájos arca mellett zsidobongó apróságok környezetében a görögösen öltözött orosz nő nemzeti viseletében. Tatar és kirgiz alakok, hosszú kaftánokban, fényesre pucolt csizmákban, fejében kucsmával roppant imponáló hatást tesz a dani kozák hetman. Ezek is utaznak szanazét széles nagy Oroszországban, akár a kis, de lelkes kiránduló magyar csapat.

Utunk folyamán szereztünk tudomást arról

radnak s többé ki nem kelnek. — A Cimexin mindenütt használható, szövetet, butort, falat vagy festést nem piszkít; nyomot vagy folttot nem hagy. Moly ellen egyedül biztos szer. Kapható: U. Kovács József örökösei gyógyszer-tárában Nagyenyeden, és a készítőnél: Löcherer gyógyszerésznél, Bártfán. 145 9—13

* **Zenebarátok figyelmébe.** Mielőtt zongorát vásárol, saját érdeke, hogy ajánlatot kérjen Farkasházi és Biró cégtől (Budapest, V. Váci-körút 12), hol csakis elsőrendű külföldi gyártmányok tiz évi jótállással legolcsóbban kaphatók. Bérmentes szállítás. Meg nem felelő hangszerek költségmentesen kicseréltetnek. Kényelmes részletfizetések. 211 3—4

Rákóczi-utca 75. számú ház

— ELADÓ vagy KIADÓ. —

Értekezhetni lehet Dr. Elekes Károly ügyvéd úrnál. 206 1—

NESTLÉ
gyermeklisztje

vizzel felfőzve
csecsemők, gyermekek, valamint
gyomor bajosok

régbevált tápláléka
50 év óta kipróbálva
és orvosilag ajánlva.

Tiszta alpesi tejet
tartalmaz.
1 doboz 1 kor 80 fill.,
minden gyógyszer-tárban és
drogeriában kapható.
Prospektus ugyanott.

HIRDETÉSEKET legutányosabban
felvesz lapunk
kiadóhivatala.

is, hogy az orosz minő szigoruan veszi a határon való átkelést, melynek szerencsére mi, hála a budapesti orosz főkonzulnak — nem voltunk alávetve. De Varsóban az orosz hatóság állandóan detektivekkel figyeltette minden lépésünket, külön csoportokban, de összetartva járogattunk mindenfelé. A fiatal-ság természetesen sietett felkeresni a mulatókat is, melyek itt is szép számmal vannak, akár szeretett hazánk szép fővárosában. A varsói agnarium egyik kedvelt mulatója a fiatalágnak, hol azonban épp oly mutatványok voltak láthatók, mint a budapesti Royal mulatóban. A közreműködők közt nem hiányzott a magyar énekesnő sem, aki magyar dalokat és léha operette áriákat adott elő, látszólag a varsóiak élénk tetszésére, honfitársainak bosszuságára.

Mindezeket a különvonatra való várakozás közben állapítottuk meg. De egyszerre előallott a különvonat és mindenki igyekezett a számára kijelölt kocsiosztályt elfoglalni és a második csemetésre a vonatunk mozdonya éleset fűttentett és megindult most már igazán Moszkva felé. A Visztula nagy hidján atrobogva még egy darabig gyönyörködtünk a nagy kiterjedésű lengyel főváros háztengerében és tornyaiban, mely lassanként a sötétség ködében elvész szemünk elől.

Magyarázat

arról, hogy miért éppen a SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓSZAPPANNAL lehet a kiváló mosási eljárásnál a legjobb eredményt elérni:

1. A SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓSZAPPAN az összes szappanok között a legjobb.
 2. Kiadósága folytán a legolcsóbb is egyúttal.
 3. Tiszta voltáért 25.000 koronával szavatolunk.
 4. Rendkívül enyhe és kezező a szöveteket.
 5. Mert ezen szappan maga is könnyen oldódik, tehát a szennyet is könnyen feloldja.
 6. Hideg vízben is egyszerűen lehet vele mosni és megátolja a szövetek szétválását és fészenését.
 7. A SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓSZAPPANNAL való egyszeri átsimítás megfelel más szappannal való 3—4-szeri átsimításnak.
 8. A SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓSZAPPAN használata által időt, fáradságot és pénzt takaríthatunk meg.
 9. Fehériti a ruhát és feleslegessé teszi a napon való fehéritést.
 10. Készítési módja egészen különleges és erre a célra csak a legjobb nyersanyagok használtak fel.
 11. Gyártásánál évtizedek tapasztalatait használják fel.
 12. Ezen szappan tökéletesítésén folytonosan dolgoznak és e célból minden találmányt felhasználnak.
- Miúgy az „ASSZONYDICSÉRET” mosókövöntről is érvényes.

218 2—2

Hirdetmény!

A ki pénzt, időt és fáradságot akar megtakarítani, kövesse ezen mosási eljárást:

A ruha beáztatása. Csak annyi vizet veszünk, hogy az egész ruhát éppen ellepje és a vízbe annyi „Asszonydicséret” mosókövöntről teszünk, hogy felkavarásnál habozzék s azután a ruhát éjjen át áztatjuk.

A tulajdonképpeni mosás azután csak nagyon kevés fáradsággal fog jarni, ha SCHICHT-SZAPPANT, SZARVAS védjegyűt használunk. Mert minden tisztáltságot már feloldott az „Asszonydicséret” mosókövöntről és most már csak az szükséges, hogy ezen feloldott szenny a SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓSZAPPAN habja által leköttesék. Minden fáradságos dörzsölés és zörömpölés elkerülendő a ruhába erősen beleevődött foltokat úgy távolítjuk el, hogy a ruhát a foltok helyén mindkét oldalán SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓSZAPPANNAL bekenjük és azután összegöngyölve, egy óra hosszáig állni hagyjuk. Ilyen módon minden szennyet könnyen lehet kimosni.

Ha a vízbe, a melyben a ruhát főzzük, kevés SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓSZAPPANT vagy „ASSZONYDICSÉRET” mosókövöntről teszünk, az nagyon észszerű. Igen fontos, hogy a ruhát bőséges vízben többször gondosan kiöblítsük, a míg az összes, a SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓSZAPPAN által feloldott szennyrészek el vannak távolítva és az öblítővíz teljesen tiszta marad.

4968—911. közig. sz.

Hirdetmény.

Alólirott városi tanács közhírré teszi, hogy a „Dr. Váradi-alapítvány” tulajdonát képező, **vasuti állomás melletti „Váradi-kert”** 43 darab, egyenként 200—555 négyszögöl nagyságu, helyteleknek nyilvánított **parcellái** négyszögölönként 6—10 koronáig terjedő kikiáltási ár mellett **1911. évi szeptember 5., 9. és 16. napjainak délelőtt 10 órájától** kezdődőleg a helyszínén önkéntes árverésen elfognak adni.

Bánatpénzül a kikiáltási ár 10% a teendő le.

Az eladandó területre vonatkozó vázrajz, egység árjegyzék és árverési feltételek a városi levéltárban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Városi Tanácstól.

Nagyenyed, 1911. évi augusztus hó 4.

212 3—3

Sándor Jenő,
polgármester h.

Alsó-Fehér vármegye alispánjától.

8818—1911. alisp. sz.

Pályázati hirdetmény.

Dr. Lengyel György Nagyenyed város polgármesterének lemondása folytán megüresedett **Nagyenyed r. t. város polgármesteri** állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Pályázni óhajtok kötelesek az eddigi szolgálatukat az 1883. évi I. t.-cz. 5. §. VII pontja, illetve az 1877. évi XX. t.-cz. 180. §-a szerinti képesítésüket igazoló és születési bizonyítványokkal felszerelt kérvényeket **1911. évi szeptember hó 24-ig** Nagyenyed város polgármesteri hivatalához beadni.

Hivatalban levők folyamodványukat hivatalfőnökük, hivatalban nem levők pedig illetékes főispánjuk útján kötelesek beadni.

Polgármesteri állás evi:

1. 4260 (Négyezerkettőszázhatvan) korona törzsfizetés,

2. 780 (Hétszáznyolcvan) korona lakpénz élvezetével van egybekötve.

Egyben pályázatot hirdetek mindazon állásokra is, a melyek a polgármesteri állás betöltése rendén Nagyenyed r. t. városnál esetleg üresedésbe jönnek.

Nagyenyed, 1911. évi augusztus hó 7-en.

Br. Bánffy Kázmír,
alispán.

228 2—2

Pártoljuk a magyar ipart!

Mivel eddigi működésemmel a nagyenyedi intelligens közönséget sikerült megnyernem, van szerencsém tudatni, hogy szeptember hó 1-én Nagyenyedre érkezek és elvállalok **orgonák, zongorák, harmoniumok, czimbalmok** teljes átalakítását, javítását, bőrozést, hurolását és **hangolást** a legjutányosabb árban.

Kitűnő munkáról kezeskedik Erdélyben 30 éve fennálló üzletem.

Megkereséseket kérem e lap kiadóhivatalában és a kollégium főpedelusanál eszközölni.

231 1—1

KLINK SÁNDOR,
orgona és zongora készítő.

Üzlethelyiség Déva, Kun-Kocsárd utca.

Bükkfaeladási hirdetmény.

Az erdélyi püspökségi uradalom ajánlatok útján áruba bocsátja Alsó-Fehér megyében fekvő Metesd és Igenpatak községek határán egymással összefüggésben lévő mintegy 1500 kat. holdat kitevő és mintegy 157049 m² fatömegű ösbükkösét.

Az erre vonatkozó ajánlatok 1911. évi szeptember hó 15 ének déli 12 órájáig az uradalmi erdőhivatalhoz benyújtandók; hol a részletes szerződési feltételek is megtekinthetők.

A bükkös fatömegének eladásához szükséges felsőbb hatósági engedélyek kieszközlése folyamatban van.

Gyulafehérvár, 1911. augusztus 23 án.

230 1—3

Az urad. erdőhivatal.

Árverési hirdetmény.

A marosszentimrei ref. egyháznak a vasuti őrház közelében házilag készült, két kemenczében égetett, mintegy **70 ezer drb téglája** az építkezés elhalasztása folytán nyilvános árverés alá bocsátatik. Az árverés **1911. szeptember 1-én délelőtt 10 órakor** a marosszentimrei községhez tartatik meg.

Kikiáltási ár: 850 korona.

Bánatpénz 10%.

A legtöbbet ígérő köteles a teljes árat még a téglaszállítás előtt, de legkésőbb f. évi október 1-ig lefizetni. Részletesebb információk a vajasdi ref. lelkészi hivaltól nyerhetők.

Vajasd, 1911. augusztus 24.

Lőrinczi Árpád,
vajasdi-marosszentimrei ref. lelkész.

Várszeg-utca 54. sz. házastelek eladó.

Értekezni lehet Gerő Lipót fertisزابó üzletében

227 1-3

Kiadó lakások.

2 szoba, konyha, kamra, pince, mosó-
konyha, házhoz hordott ivóvízzel, eset-
leg villanyvilágítással **kiadó** Felszeg-u.
15-23. sz. alatt azonnal, olcsón.

136 16-21

Elsőrangú szabás és munka!

Értesítés!

Van szerencsém tisztelettel becsés
figyelmét a városi és vidéki uri kö-
zönségnek felhívni, hogy külföldi
utamról haza érkeztem, melyen be-
vásárlásaimat eszközöltem.

Elvállalok a legújabb divat szerint
legkényesebb igényeknek megfelelő
felső kabátokat, szalonöltönyöket,
angol, sacó és skót öltönyöket.

Angol öltönyöket ma 60 kor. fel-
jebb is, kedvező fizetési feltételek
mellett is.

Dus választék őszi és téli angol,
francia és hazai szövetekben, me-
lyekből állandó nagy raktárt tartok.

N. é. uri közönség nagybecsű párt-
fogását kérve

vagyok alázatos szolgálja

GERŐ L., uri szabó.

Nagyenyed, Fötér.

221 2-

Gyászruhákat 24 óra alatt készítek.

TÖBB PÉNZE
akkor lesz, ha nélkülözhetetlen, olcsó és
tartós szőttesárukat
csak a
nagyenyedi szövőgyárból
vesz.
Árjegyzék ingyen küldetk.

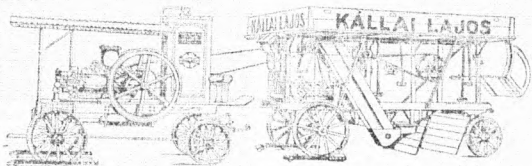
Iskola-könyvek

írószerek, rajzeszkö-
zök, füzetek, irkák
legjobb kivitelben
kaphatók Nagyeny-
den, a Bethlen-kol-
légiummal szemben

Földes könyvkereskedésében

A **KÖZTUDATBA** ment át,
hogyan csakis

Kállai LAJOS motorgyára

Budapest,

VI., Gyár-u. 28. szám

szállítja **teljes jótállás mellett** a leghirveesebb
motorcséplő-készleteket.

Saját érdekében kérjen minden gazda disz-főárlapot, melyet ingyen és bérmentve küld a gyár!

Fontos figyelmeztetés!

Kállai Lajos hírneves motorgyára
nem tévesztendő össze más **Kállai**
nevű kereskedő cégekkel!

139 13-25

Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár R.-T.

Az Osztrák-Magyar Bank mellékhelye.

Résztvénytőke 600.000 korona.	Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezeségre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jóhitelű pénz- intézetek részvényeire. Vásárol és elad értékpapírokat. Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értéke- ket kevés őrzési díj mellett. Idegen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál. Váltókat az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltételek mellett számítol le. Állandó betétet a legkedvezőbb kamatláb mellett fogad el.	Tartalékalap 400.000 korona.
Az intézet hivatalos órái hétköznapiokon: délelőtt 9-12 óráig, délután 3-4 óráig.		Üzletfeleink részére telefon bevezetve 14. szám alatt.

47 1-

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

PORTLAND-CEMENT-gyár Brassóban.

Itt helyben kapható **Klemm Pál** cégnél Szentkirály-utca 128.

44 13-

Mosó-, vasaló és tisztító-intézet.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy

mosó-, vasaló és tisztító-intézetemet

Viz-utoza 6. sz. alól

Tövis-u. 16. sz. alá helyeztem át.

Elvállalok mindennemű férfi- és női ruhák, továbbá női kelegyek és kézimunkák tisztítását jutányos árak mellett.

A nagyérdemű közönség további szíves pártfogását kéri tisztelettel

Izsó Istvánné.

Nagyenyed,

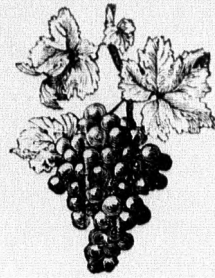
Tövis-u. 16. sz

170-

**KOBRÁK
CZIPŐK**
a legjobbak.

KAPHATÓK
Nagyenyeden és vidéke
részére kizárólag
a Nagyenyedi Fogyasztási és
Értékesítő Szövetkezetnél.

153 12-24

Jól érett
saját termésű
kitünő minőségű

csemegeeszőlő

kapható napi árak szerint Nagyenyed
Szentkirály-utca 118. szám alatt
LINGNER GYÖRGY-nél. Telefon
szám 15.

5 kilós postacsomag 3.60 kor. bér-
mentve az ország bármely részébe
küldetik.

LAPP HENRIK féle
MÉLYFŰRÁSOK
magyar részvénytársasága
BUDAPESTEN

Jroda: Gyár:
v. Bóthory-utca 3. | X. Kőbányai út 4.

Telefon: 114-76 (interurban) Telefon: 157-72

ELVÁLLAL
MINDENMÉNY FŰRÁSOKAT

a legnagyobb mélységig
minden célra

Gyárt és javít
MÉLYFŰRÁSI GÉPEKET, SZERSZÁMOKAT
ÉS ESZKÖZÖKET.

Legjobb referenciák!

BUTOR-

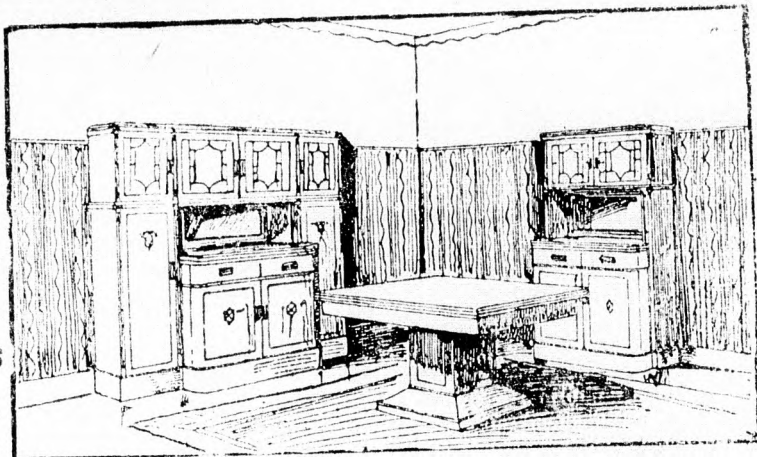
RAKTÁR.

**KUNSGH
ANTAL**

épület- és butorasztalos

NAGYENYED, Rózsa-u.

a vármegyeházzal szemben.

Elvállal mindennemű épületmunkákat. Készít és raktáron tart nagy választékban saját műhelyében készült teljes lakásberendezéseket minden stílusban a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, saját tervei vagy adott tervek szerint. A műhelyében készült munkákért a legmesszebbmenő jótállást vállalja. Nagy választék vas- és réz-butorokban, ugyancsak mindennemű kárpitozott butorokban.

MENDEL SÖRFŐZŐDE ÉS KERESKEDELMI R.-T.

TORDA.

Alsófehérmegyei raktárak:

Nagyenyedi főraktár

házi kezelésben

Wohner Rudolfnál Szentkirály-u.

Gyulafehérvár:

Weill Bélánál.

Tövisen:

Nemayer Mihálynál.

Balászfalván:

Dániel Ferencznél.

Ajánlja a Magyar Védő Egyesület által és a temesvári nemzetközi kiállításon legnagyobb díjjal, a „Grand prix“-vel kitüntetett

tordai Korona-sörét.

Továbbá bajor módra gyártott sötét

MALÁTA (Bock)

és nehéz világos

dupla márcziusi söreit.

Figyelem!

Csak akkor kap eredeti

tordai Korona-sört,

ha a cég vignettája az üvegen rajta van!

104 1-

A városi jéggyár

összes jégtermelésének eladásával

Winkler János kereskedése

biztosított meg, mely elfogad előjegyzéseket naponkénti szolgáltatásra táblánként 30 fillér árban.

Előjegyzésen kívül egy tábla ára 40 fillér.